

**Verslag van de bijeenkomst
over het
Levenstestament**

gehouden op 29 april 2014
in Prinsenhof te Best

Spreker: notaris Jan van de Meulengraaf

Verslag van de bijeenkomst 'Het Levenstestament'

gehouden op 29 april 2014 in Prinsenhof te Best

Spreker: Jan van de Meulengraaf

Inleiding

Notaris Jan van de Meulengraaf heeft op deze dinsdagmiddag in twee uur tijd in een volle zaal gesproken over de mogelijkheden en onmogelijkheden van een Levenstestament. Het Levenstestament is bedoeld om vast te leggen wat er moet gebeuren als men in de situatie komt dat men niet meer zelfstandig kan beslissen of handelen. Omdat men dan vaak te maken krijgt met een verzorgings- of verpleegtehuis, is in deze voordracht ook gesproken over de verplichte eigen AWBZ-bijdrage en de manieren waarop die zo laag mogelijk kan worden gehouden door maatregel die men vooraf neemt of in een levenstestament regelt. De notaris gaf alle informatie in zo'n rap tempo dat het de Seniorenraad nuttig leek het in een in een verslagboekje op een rij te zetten, als geheugenopfrisser voor de toehoorders, maar ook ter informatie voor degenen die niet aanwezig konden zijn.

Dit verslag en de voordracht zelf is bedoeld als een eye-opener. die u aan het denken zet. Detailinformatie wordt in dit verslag gegeven onder voorbehoud; details zullen duidelijk naar voren komen in een persoonlijk onderhoud met een notaris.

Wat is het verschil tussen een testament en een Levenstestament?

In een **testament** leg je vast wat er moet gebeuren met je nalatenschap nadat je bent overleden. Bijvoorbeeld: hoe je eigendommen worden verdeeld, aan wie er geschonken wordt, wat er met je huis gebeurt. Ook kun je bepalen onder wiens regie dit alles geregeld moet worden: de executor of bewindvoerder. Die kan echter pas beginnen nadat je bent overleden. In een **levenstestament** leg je vast wat er moet gebeuren tijdens je leven, als je door een ziekte of ongeval niet in staat bent om je wensen te uiten, zelf te handelen of te beslissen. Dat kan gaan over financiële zaken, medische zaken, je verzorging, je woning, je levenseinde, Het belangrijkste is dat

Het Levenstestament

Verslaglegger: John Peeters
Best, mei 2014

Uitgave van SeniorenRaadBest
Adres: Pinkelbergen 11, 5683LN, Best
Tel.: 0499-378830
Email: webmaster@seniorenraadbest.nl
Website: www.seniorenraadbest.nl

je iemand aanwijst die namens jou mag handelen, iemand in wie je alle vertrouwen hebt, aan wie je volmachten geeft: de zgn. *gevolmachtigde*. De bedoeling van het levenstestament is om de regie over je leven in eigen hand te houden in een situatie dat je daar geen zicht meer op hebt.

Waarover gaat het Levenstestament precies?

In een Levenstestament kun je de volgende zaken regelen:

1. Aan welke persoon of personen geef je de volmacht om namens jou te handelen en te beslissen op financieel gebied, medisch gebied, je verzorging, je bezittingen, enz.
2. Wat zijn jouw eigen specifieke wensen m.b.t. medische zaken en verzorging. Wat wel en wat niet? Dit leg je vast in een 'medische behandelingsvolmacht', die in werking treedt als je zelf wilsonbekwaam bent geworden.
3. Een aantal verklaringen m.b.t. je levenseinde, zoals een niet-behandelverklaring, euthanasieverklaring, donorcodicil. Deze verklaringen kun je zelf opstellen en hoeven niet in een levenstestament notarieel te worden vastgelegd, maar het is goed deze als bijlage op te nemen.
4. Hoe wil je bepaalde financiële zaken geregeld zien, zoals verkoop van het huis, hypotheek aflossen, wat te doen met bepaalde eigendommen, het doen van schenkingen, etc.,
5. Informatie die nodig is voor de uitvoering van het levenstestament, zoals je bankrekeningen, verzekeringen, overeenkomsten, wachtwoorden, codicil, etc.

Wie kun je in je Levenstestament als gevolmachtigde aanwijzen?

De persoon of personen die je volmachten geeft - de *gevolmachtigde(n)* moeten mensen zijn waarin je het volste vertrouwen hebt. Meestal is dat je partner, een van je kinderen, of een goede vriend. Het kan één persoon zijn voor alles, maar ook meerdere voor verschillende zaken:

- iemand voor financiële zaken die je vermogen en je bankrekening(en) gaat beheren, je administratie bijhoudt, schenkingen doet, eventueel je woning verkoopt of een hypotheek afsluit; kortom iemand die je financiële belangen behartigt.
- iemand anders die beslissingen neemt over je verzorging en verpleging; medische zaken en je uitvaart.

- desgewenst ook iemand die de beschermer is van je persoon en je vermogen, en die toestemming moet geven voor alle handelingen die door anderen worden uitgevoerd.

Bedenk of het wel verstandig is om één persoon de verantwoordelijkheid en bevoegdheid te geven voor je financiën. Je kunt taken verdelen over meerdere mensen en bepalen dat zij geregeld met elkaar overleggen. Bijvoorbeeld, dat bij betalingen vanaf een bepaald bedrag door je ene kind een ander kind toestemming moet geven. Je kunt ook opnemen dat de gevolmachtigde voor financiën periodiek verantwoording moet afleggen aan een door jezelf aan te wijzen toezichthouder..

Hoe maak je een Levenstestament?

Daarvoor kun je het beste naar een notaris gaan, die alle mogelijkheden kent. Hij legt je wensen vast in een notariële akte; dat is een juridisch document. De notaris controleert je identiteit en of je wel wilsbekwaam bent.

Hij bewaart de akte en schrijft het in in het Centraal Levens Testamenten Register (CLTR), opdat het nimmer zoekt raakt. Je krijgt er een afschrift van.

Je kunt ook zelf - zonder notaris - een Levenstestament opstellen: een zgn. 'onderhandse akte', maar dan kan er later wel twijfel ontstaan over de geldigheid ervan. Sommige banken accepteren alleen een volmacht als dat door een notaris is opgesteld.

Wat kost een Levenstestament?

Elke notaris bepaalt zelf hoeveel het kost. Goedkoop is het niet. Een Levenstestament voor alleen de vermogenszaken kost al gauw € 600. Hoe meer je wilt vastleggen, des te duurder. Het wordt vaak goedkoper als je goed voorbereid en je weet wat je wilt voor je naar de notaris gaat. Soms is het een vast bedrag, zoals bij notaris Jan van de Meulengraaf die voor een levenstestament + testament voor een echtpaar € 1275 rekent; dat is inclusief gesprek, voorlichting, akten en btw. .

Wie mogen je Levenstestament inzien?

Je maakt het Levenstestament voor jezelf en geeft daarmee duidelijkheid aan allen die voor je zorgen als jezelf niet meer kunt handelen of nadenken: je partner, kinderen, naaste familie en ook de zorghulpver-

leners. Als het levenstestament bij de notaris is afgesloten, geeft hij je daarvan een afschrift en/of uittreksel mee. Je kunt dat zelf weer kopiëren en geven aan iedereen waarvan je dat nodig vindt.

Kun je je Levenstestament wijzigen?

Je kunt je levenstestament op elk moment herroepen of wijzigen, zolang je nog wilsbekwaam bent. Of dat laatste het geval is, wordt beoordeeld door de notaris, die in geval van twijfel doorgaans een arts zal raadplegen; maar dat mag niet je eigen huisarts zijn.

Wat als ik geen Levenstestament heb afgesloten?

Heb je geen Levenstestament opgesteld en wordt na een ongeval of ziekte eraan getwijfeld of je nog in staat bent voor je eigen belangen op

te komen, dan is het de kantonrechter die hierover beslist. Hij zal een mentor voor verzorging en medische zaken benoemen, een bewindvoerder voor financiële zaken en een curator voor die alles in de gaten houdt en jouw belangen behartigt. Je hebt zelf op deze benoeming(en) geen invloed meer. Heb je een partner, dan mag je

er niet op rekenen dat de kantonrechter altijd je partner zal benoemen. Let op: als man en vrouw samen niets hebben geregeld, kan de gezonde partner het eigen huis niet zelfstandig verkopen. Daarover moet de kantonrechter toestemming verlenen of de door hem aangestelde curator of bewindvoerder. Voor elke rechtshandeling is toestemming nodig van de kantonrechter, alsook voor elke uitgave boven de € 1000 of wanneer je voor je wilsbekwame partner bijvoorbeeld een reisje van boven € 1200 wil boeken.

Ook banken kunnen voor problemen zorgen. Een en/of-rekening zal bijvoorbeeld worden ingetrokken als een van de partners niet meer wilsbekwaam is. Ook de volmacht aan een zoon of dochter voor betalingen vanuit diens bankrekening zal dan ophouden. Met een Levenstestament voorkom je al dat soort problemen.

Een euthanasieverklaring en een niet-behandelverklaring.

In een niet-behandelverklaring geef je aan in welke situaties men moet stoppen met de medische behandeling. Een euthanasieverklaring is anders: daarin vraag je om medicijnen toe te dienen die leiden tot je

levenseinde als je leven uitzichtloos is of als je ondraaglijk pijn lijdt. Je kunt daarbij zelf aangeven wat je verstaat onder uitzichtloos en ondraaglijk. Belangrijk hierbij is dat je dit alles eerst met je huisarts of behandelend arts bespreekt en daarna pas met de notaris. De arts weet dan wat je wensen zijn. Hij is het immers die beslist over de toepassing ervan. Het is dus niet de door jou aangewezen gevolmachtigde, maar het is de arts, die de uiteindelijke beslissingen neemt. Het is van wezenlijk belang, dat je deze verklaringen regelmatig bevestigt bij je huisarts of behandelend arts, zolang je geestelijk in orde bent. Als hij namelijk een aantal jaren niets van je vernomen heeft weet de arts op het moment dat hij de beslissing over je leven moet nemen niet of dit nog steeds wel je laatste wens en wil is.

Als er in het Levenstestament is vastgelegd, dat het lichaam ter beschikking gesteld moet worden aan de wetenschap, handelen notaris en artsen daar naar. De kinderen kunnen dat dan niet voorkomen.

Welke zaken zijn van belang als je gebruik gaat maken van AWBZ?

Mocht je in een situatie komen, waarvoor het Levenstestament is opgesteld, dan is er vaak sprake van opname in een verzorgings- of verpleegtehuis of een andere AWBZ-instelling. Daarvoor moet je een verplichte eigen bijdrage betalen. Sinds 1 januari 2014 is er een wijziging in de eigen bijdrage voor het verblijf in een AWBZ-instelling. Deze bijdrage wordt nu afgeleid uit het inkomen (dat is box 1: pensioen, AOW) en het vermogen (dat is box 3: spaargeld, beleggingen).

Er wordt nu 8% van box 3 meegenomen in de berekening van de eigen bijdrage. Dit betekent een flinke verhoging, zodat men vaak zijn vermogen moet aanspreken voor de eigen verzorging. Het loont dus om het vermogen in box 3 te verlagen, maar ook weer niet zo laag dat er (ook voor de partner) geen mogelijkheid meer is om van een goed verzorgde oudendag te genieten. In het navolgende worden verschillende mogelijkheden bekeken om het eigen vermogen te verlagen

Levert het verkopen van het eigen huis voordelen op?

De waarde van de eigen woning wordt NIET voor de berekening van de AWBZ-eigen bijdrage meegeteld - tenminste zolang een of beide partners erin wonen. Het verkopen van een woning kan dan erg nadelig uitpakken, omdat de opbrengst nu wel als inkomen gaat meetellen, waardoor de eigen AWBZ-bijdrage aanzienlijk kan stijgen..

Het eigen huis overdragen aan de kinderen?

Vroeger was het fiscaal voordelig het eigen huis te verkopen aan de kinderen, terwijl je er zelf in bleef wonen. Sinds de wetswijziging van 2010 is dit fiscale voordeel geheel vervallen en komt het overdragen aan de kinderen van het huis waarin je blijft wonen tijdens het leven nog maar weinig voor.

Hoe voordelig is het schenken aan je kinderen?

Door schenkingen verlaag je je eigen vermogen, maar je moet er wel schenkbelasting over betalen als je boven een bepaalde vrijstelling schenkt. Onbelast schenken kun je echter::

- aan goede doelen (ANBI); dat kunnen ook lokale goede doelen zijn
- aan je kinderen: jaarlijks € 5299 per kind ;
- aan een kind tussen 18 en 40 eenmalig in zijn leven € 25.000, maar € 52.000 indien het besteed wordt aan de aanschaf of verbouwing van een huis of de aflossing van een hypotheek; Tot 31 dec. 2014 is deze eenmalige vrijstelling zelfs tijdelijk verhoogd tot € 100.000.

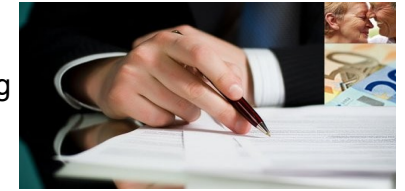
Je moet wel bedenken dat het voordeel van een lager vermogen pas 2 jaar later ingaat (dus als je in 2014 schenkt, merk je daar pas in 2016 wat van) Ook moet je opletten wat bij een schenking voor de begunstigde de gevolgen zijn; te denken valt aan minder huur- en zorgtoeslag of een lagere studiefinanciering voor je (klein)kinderen. Als je

wilt schenken, ga dan dus eerst de volgende 4 zaken goed na:

- hoeveel wordt de eigen bijdrage AWBZ minder?
- het voordelig effect is pas over 2 jaar merkbaar
- wat kost of bespaart het aan schenk- en/of erfbelasting?
- wat zijn de financiële voor- en nadelen voor de kinderen?

Schenken op papier

Je kunt ook 'schenken op papier', zoals dat heet. Je schenkt dan bijvoorbeeld aan je kinderen en leent hetzelfde bedrag direct weer terug. Daardoor krijg je een schuld aan je kinderen en dat verlaagt je vermogen, terwijl je toch over het geld kunt blijven beschikken. Bedenk wel dat de wet je verplicht over die schuld jaarlijks 6% rente te betalen aan je kinderen - en aan de belastingen eenmalig schenkbelasting. Maar blijf je onder het bedrag van de vrijstelling dan kan het een voordelige actie zijn. Bijkomend voordeel is: je erfgenamen hoeven in de toekomst minder erfbelasting te betalen.

Berekening van de eigen bijdrage AWBZ

Iedereen kan makkelijk voor zichzelf berekenen wat de eigen bijdrage AWBZ zal worden en wel via de website van het Centraal Administratie Kantoor: www.hetcak.nl. Deze instantie berekent je verplichte AWBZ

Vermogen	Eigen bijdrage AWBZ 2013			
	Inkomsten			
	AOW+	AOW+	AOW+	AOW+
	AOW	5.000	10.000	15.000
	€ 19.018	€ 18.018	€ 23.018	€ 28.018
€	€ 511	€ 751	€ 953	€ 1.144
€ 100.000	€ 1.105	€ 1.406	€ 1.602	€ 1.793
€ 200.000	€ 1.965	€ 2.014	€ 2.014	€ 2.014
€ 300.000	€ 2.014	€ 2.014	€ 2.014	€ 2.014
€ 400.000	€ 2.014	€ 2.014	€ 2.014	€ 2.014
€ 500.000	€ 2.014	€ 2.014	€ 2.014	€ 2.014
€ 600.000	€ 2.014	€ 2.014	€ 2.014	€ 2.014

bijdrage voor het jaar 2014, gebaseerd op de gegevens uit de belastingaangifte van twee jaar eerder, dus voor de gegevens van 1 januari 2012. Het vermogen in box 3 dat hoger is dan het heffingsvrije vermogen wordt "de grondslag sparen en beleggen" genoemd en deze grondslag is bepalend voor de hoogte van de eigen bijdrage.

Is er een combinatie mogelijk van Levenstestament en Testament?

Nee, het zijn twee onafhankelijke documenten, de een is geldig tijdens het leven, de ander na het overlijden. Daarbij geldt dat een notaris pas na het overlijden van iemand zijn testament mag bekend maken. Daarom is het raadzaam om al in het Levenstestament vast te leggen hoe er tijdens en direct na het overlijden gehandeld moet worden, bijv. het medisch codicil en hoe de uitvaart moet worden geregeld.

Moet voor een Levenstestament het testament worden veranderd?

Nee, eigenlijk niet. Maar toch wordt vaak bij de notaris tegelijk met het afsluiten van een Levenstestament ook een testament opgesteld of een bestaand testament aangepast. In 2013 zijn nieuwe regels en wetten ingegaan (zoals vervanging van de inkomenstoets door een vermogenstoets in de AWBZ - zie verderop), waardoor in een bestaande tes-

tament geen optimaal gebruik gemaakt wordt van de huidige mogelijkheden, zoals een vrijstelling van € 600.000 op de erfbelasting voor de langstlevende. Actualisering van het testament levert dan bijna altijd voordelen op.

Afsluiting

Ter afsluiting beantwoordde notaris Jan van de Meulengraaf ook nog enkele vragen uit de zaal, die betrekking hebben op het gewone testament. Hij gaf daarover o.a. de volgende tips:

- Het is verstandig als de erfgenamen van iemand met een eigen huis na het overlijden bezwaar maken tegen de WOZ-waarde; daar kan erfbelasting mee worden bespaard.
- Neem in het testament ook op wanneer kinderen hun erfdeel kunnen opeisen van de langstlevende.
- Kinderen en kleinkinderen hoeven geen erfbelasting (=successierechten) te betalen tot € 19.000; daarboven betalen ze 10% resp. 18%. Voor de partner is € 600.000 belastingvrij, daarboven 10%. Broer en zus betalen 30%. voor alles boven de € 2.000. Alle anderen betalen 30-40%. Alleen goede doelen met ANBI-keurmerk zijn geheel belastingvrij.
- Iedereen die de erfenis aanvaardt, is ook aansprakelijk voor de schulden, zoals het aflossen van de hypotheek. Het is de executeur, die genoemd wordt in het testament, die onderzoekt wat de bezittingen en schulden zijn van de overledene. Om te voorkomen dat men schulden erft kan men een nalatenschap 'beneficiair' aanvaarden. Daarvoor is het nodig dat de erfgenaam een verklaring aflegt bij de rechtbank van de plaats waar de overledene woonde
- Is er geen testament, dan is de langstlevende vaak beperkt in zijn zelfstandig handelen, omdat allerlei beslissingen aan de kantonrechter moeten worden voorgelegd. Voor alle rechtshandelingen, zoals de verkoop van het huis, is toestemming van de kantonrechter vereist.

Tot slot gaf notaris Jan van de Meulengraaf aan, dat hij graag bereid is voor kleine groepen dieper op de materie over Levenstestament en Testament in te gaan.